

REZUMAT

al tezei de doctorat intitulată:

CERCETĂRI PRIVIND UTILIZAREA CONTABILITĂȚII CREATIVE ÎN MEDIUL CONTABIL ROMÂNESC

Doctorand: RĂDOI Delia Ioana

Conducător științific: Prof. univ. Dr. MĂRCUȚĂ Liviu

**CUVINTE-CHEIE: contabilitate, contabilitate creativă, exploatație
agricolă, fiscalitate, utilizatori**

Contabilitatea creativă presupune utilizarea unor tehnici și proceduri contabile în limitele legale, dar aplicate într-un mod flexibil și ingenios, cu scopul de a prezenta o imagine financiară mai favorabilă a unei companii.

Analizarea acestui concept permite înțelegerea impactului acesteia asupra încrederii în raportările financiare și asupra deciziilor de investiții, însă înțelegerea practicilor de contabilitate creativă, le permite atât profesioniștilor contabili, cât și utilizatorilor de informații financiare să identifice potențialele riscuri și să ia decizii informate, contribuind la creșterea transparenței și responsabilității în mediul de afaceri.

Prin prezenta teza de doctorat intitulată **CERCETĂRI PRIVIND UTILIZAREA CONTABILITĂȚII CREATIVE ÎN MEDIUL CONTABIL ROMÂNESC** am încercat să identific atât tehnicile utilizate, cât și efectele pe care aplicarea acestora le are asupra transparenței și încrederii în informațiile financiare prezentate de companii în general, particularizând studiul de caz pentru societățile agricole din România.

Obiectivele cercetării asupra contabilității creative au urmărit: identificarea și înțelegerea metodelor și tehnicilor utilizate în aplicarea acestor practici, pentru a evidenția modul în care companiile manipulează raportările financiare în limitele legale; evaluarea gradului de înțelegere și cunoaștere a conceptului de contabilitate creativă de către antreprenorii și utilizatorii din cadrul societăților agricole, pentru a determina dacă aceștia sunt conștienți de practicile și implicațiile acestui fenomen; investigarea atitudinilor antreprenorilor și utilizatorilor din cadrul societăților agricole față de contabilitatea creativă; identificarea motivelor care ar putea influența utilizatorii să apeleze la contabilitatea creativă; analiza modului în care percepția

asupra contabilității creative influențează deciziile de afaceri ale antreprenorilor; formularea de recomandări care să contribuie la înțelegerea conceptului de contabilitate creativă de către antreprenori și utilizatori, a riscurilor pe care le implică, dar și de îmbunătățire a reglementărilor și a standardelor contabile, astfel încât să se reducă posibilitatea de manipulare a datelor financiare și să se asigure o raportare financiară mai transparentă și corectă.

Contribuția proprie și elementul de originalitate ale acestei cercetări sunt reprezentate de analiza analitică a modului în care contabilitatea creativă este utilizată ca instrument în luarea deciziilor de afaceri, evidențiind modul în care aceasta influențează planificarea, finanțarea sau extinderea unei afaceri. De asemenea, crearea design-ului de cercetare reprezentat de chestionarul de măsurare a percepției utilizatorilor și a antreprenorilor din cadrul societăților agricole cu privire la contabilitatea creativă, dar și a unui model bazat pe un set de indicatori economici care să contribuie la identificarea riscului de manipulare și utilizare a tehnicilor de contabilitate creativă.

Teza este structurată pe 7 capitole, inclusiv concluzii și propuneri, bibliografie și anexe.

Capitolul 1, intitulat ***Considerații teoretice privind contabilitatea creativă*** oferă o fundamentare teoretică detaliată asupra contabilității creative, începând cu definirea și delimitarea acestui concept față de fraudă contabilă și erorile contabile. Sunt explorate originile și evoluția contabilității creative, alături de multiplele definiții și abordări din literatura de specialitate, subliniind complexitatea și diversitatea modului în care această practică este percepută și aplicată.

Continuând, capitolul analizează importanța și rolul contabilității creative în cadrul companiilor, accentuând motivațiile care stau la baza utilizării acestor tehnici și impactul lor asupra raportărilor financiare. Este prezentat contextul legislativ și normativ, atât la nivel național, cât și internațional, cu accent pe reglementările care încearcă să limiteze practicile de contabilitate creativă, inclusiv standardele IAS/IFRS, și rolul eticii profesionale în responsabilizarea contabililor.

În ultima parte, capitolul abordează diferitele perspective asupra contabilității creative, inclusiv viziuni pro și contra și opinii ale cercetătorilor cu privire la legitimitatea și moralitatea acestor practici. Am analizat, de asemenea impactul contabilității creative asupra încrederii investitorilor și a piețelor financiare, evidențiind cum aceste practici pot influența percepția externă asupra unei companii și stabilitatea piețelor. Această secțiune oferă o privire de ansamblu asupra complexității și controversei care înconjoară contabilitatea creativă în contextul modern.

Capitolul 2, intitulat ***TEORII ECONOMICE REFERITOARE LA CONTABILITATEA CREATIVĂ*** pornește de la conceptualizarea acestui fenomen și analizează teoriile economice relevante care ajută la înțelegerea sa. Capitolul detaliază principiile și metodele de contabilitate creativă, inclusiv tehnicile utilizate pentru manipularea rezultatelor financiare prin recunoaștere și evaluare. Aceste tehnici sunt prezentate în

contextul diferitelor tipuri de manipulări contabile, evidențiind cum contabilitatea creativă poate afecta raportările financiare în diverse sectoare economice.

În continuare, capitolul clasifică tipologiile contabilității creative, oferind modele de clasificare și exemple practice din diferite industrii. Am prezentat diverse teorii economice asociate, precum teoria agenției, teoria semnalizării și teoria comportamentală, care explică motivațiile și implicațiile utilizării acestor practici în cadrul firmelor. În plus, am analizat factorii determinanți ai utilizării contabilității creative, atât interni (presiunea managementului, structura de proprietate), cât și externi (reglementări contabile, context economic), subliniind rolul auditorilor și al piețelor de capital în detectarea și prevenirea acestor practici.

În final, capitolul prezintă implicațiile și consecințele pe termen lung ale contabilității creative asupra valorii și performanței firmei, fiind analizat impactul asupra transparenței informaționale și riscurile asociate, inclusiv volatilitatea în contextul practicilor contabile creative. Studiile și modelele predictive analizate în acest capitol arată cum utilizarea contabilității creative poate influența stabilitatea financiară a firmelor și percepția piețelor financiare, evidențiind necesitatea unei supravegheri adecvate și a unor reglementări eficiente.

Capitolul 3, intitulat **SCOPUL, OBIECTIVELE ȘI METODOLOGIA CERCETĂRII** pornește de la definirea obiectivului principal, și anume înțelegerea rolului contabilității creative și a percepției antreprenorilor și a utilizatorilor asupra acesteia. Cercetarea își propune să evidențieze modul în care contabilitatea creativă influențează deciziile de afaceri, nivelul de cunoaștere al antreprenorilor în legătură cu aceste practici, precum și factorii care motivează utilizarea sau evitarea lor. Prin acest demers, scopul a fost de a furniza o imagine clară asupra modului în care contabilitatea creativă este percepută și aplicată în mediul de afaceri actual, particularizând pentru exploatațiile agricole din România.

Metodologia s-a bazat pe o abordare combinată care a inclus trei componente principale: revizuirea literaturii de specialitate, aplicarea unui chestionar și analiza statistică a datelor colectate. Revizuirea literaturii mi-a oferit o înțelegere teoretică asupra conceptului de contabilitate creativă, a motivelor care stau la baza utilizării sale, precum și a impactului asupra performanței financiare și a eticii în afaceri.

Chestionarul aplicat antreprenorilor și altor utilizatori din domeniul agricol a măsurat percepțiile, nivelul de cunoaștere și atitudinile față de contabilitatea creativă. În final, datele obținute au fost supuse unei analize statistice, care mi-a permis identificarea corelațiilor, tendințelor și factorilor determinanți în percepția antreprenorilor, oferind astfel concluzii relevante și bine fundamentate pentru întregul studiu.

Capitolul 4 intitulat **ANALIZA BIBLIOMETRICĂ A UTILIZĂRII TEHNICILOR DE CONTABILITATE CREATIVĂ** a avut rolul de a identifica și înțelege evoluția și tendințele acestui domeniu în literatura de specialitate. Prin intermediul analizei bibliometrice, am evidențiat principalele lucrări, autori, jurnale și țări care au contribuit semnificativ la cercetarea contabilității creative. De asemenea, acest capitol mi-a permis

identificarea rețelelor de colaborare dintre cercetători și a conexiunilor dintre diferitele studii, contribuind la evidențierea principalelor teme și subiecte abordate în contextul contabilității creative, ceea ce a adăugat valoare cercetării prin oferirea unei perspective complexe asupra literaturii de specialitate, fundamentând și contextualizând mai bine concluziile și recomandările ulterioare.

Capitolul 5 intitulat **ANALIZA PROFILULUI SOCIETĂȚILOR AGRICOLE DIN ROMÂNIA ÎN CONTEXTUL GENERAL** mi-a permis prezentarea modului în care în perioada 2013-2022 mediul economic s-a dezvoltat. Acest capitol a urmărit să evidențieze specificitățile societăților agricole în ceea ce privește structura, dimensiunea și performanța financiară, dar și a modului în care sectorul agricol contribuie la dezvoltarea economică a României. Au fost utilizați diferiți indicatori statistici, precum Min, Max, Abatere absolută, Ritm de creștere, Coeficient de variație care au contribuit la o evaluare obiectivă și informată a acestui sector de activitate, cu rol important pentru economia României.

Capitolul 6 intitulat **STUDIU DE CAZ PRIVIND PERCEPȚIA ANTREPRENORILOR DIN SECTORUL AGRICOL ASUPRA IMPLICAȚIILOR UTILIZĂRII CONTABILITĂȚII CREATIVE** a urmărit identificarea nivelului de cunoaștere, a atitudinilor și a motivațiilor antreprenorilor din domeniul agricol în raport cu aceste practici, evidențind în ce măsură contabilitatea creativă influențează deciziile de afaceri, raportările financiare și comportamentul etic al acestora.

Importanța acestui capitol constă în faptul că oferă o perspectivă practică și reală asupra modului în care contabilitatea creativă este percepută și aplicată în sectorul agricol, ceea ce oferă informații valoroase pentru dezvoltarea de politici și strategii care să promoveze raportarea financiară corectă și etică în agricultură.

Esanționarea a implicat o abordare atentă pentru a asigura reprezentativitatea și relevanța datelor colectate, numărul stabilit în ceea ce au privit respondenții fiind de 420, iar numărul de chestionare valide de 383. Chestionarul a avut 20 de întrebări, iar colectarea răspunsurilor s-a realizat în 2 perioade: 10 octombrie 2022 – 10 martie 2023, iar pentru că numărul răspunsurilor a fost insuficient s-a revenit cu o a doua etapă în perioada 15 noiembrie 2023-15 martie 2024, considerându-se că modificările fiscale din această perioadă nu pot influența semnificativ percepția antreprenorilor cu privire la tehnicile contabile utilizate.

Tot în cadrul acestui capitol, ca parte a contribuției proprii, am propus un model de evaluare a riscului de aplicare a contabilității creative, cu rolul de a veni în sprijinul societăților, atât a celor din domeniul agricol, cât și a celor din alte domenii de activitate, dar și a auditorilor, în identificarea riscurilor asociate utilizării contabilității creative. Deși acești indicatori există și sunt folosiți în practica economică și contabilă, contribuția pe care o aduc este modul de alegere și de combinare a acestora care poate să reprezinte un instrument practic și aplicabil.

Pe baza cercetărilor efectuate s-au formulat concluzii și propuneri, în cadrul capitolului 7, care au evidențiat faptul că subiectul referitor la contabilitatea creativă este unul complex, care deși a fost analizat în diferite cercetări științifice rămâne în

continuare deschis, având în vedere dinamica aspectelor fiscale. Studiul evidențiază faptul că, deși utilizatorii pot avea niveluri diferite de cunoaștere și atitudini față de contabilitatea creativă, există o tendință generală de a considera aceste practici drept potențial riscante, în special în ceea ce privește transparența și etica în afaceri.

Propunerile au vizat instituirea unor programe sau măsuri care să contribuie la creșterea nivelului de cunoaștere și înțelegere a implicațiilor contabilității creative, evidențiind atât riscurile, cât și consecințele utilizării acesteia, pentru a promova decizii financiare mai informate și mai etice. De asemenea, gândirea unor programe de educație financiară care să aibă ca scop limitarea posibilităților de manipulare a informațiilor financiare, promovând astfel transparența și corectitudinea în raportările contabile. În acest fel, s-ar putea crea un mediu de afaceri mai responsabil, care să descurajeze practicile de contabilitate creativă înșelătoare.